

KEUHKOSAIRAUDET JA ALLERGOLOGIA

Vastuuhenkilö: Prof. Vuokko Kinnula
KLL/Keuhkosairauksien klinikka,
Haartmaninkatu 4, PL 22, 00014 Helsingin yliopisto
Puh. (09) 471 72255,
vuokko.kinnula@helsinki.fi

Tavoitteet

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoisala käsittää suuren joukon tavallisia keuhkosairauksia, esimerkkeinä astma, keuhkohtaumatauti, keuhkoinfektiot, mukaan lukien tuberkuloosi, keuhkojen malignoomat, työperäiset keuhkosairaudet sekä hengityshäiriöt. Keuhkokuudoksen sairaudet ja mm. kystinen fibroosi, keuhkosiirtoarviot sekä siirtopotilaiden hoito edustavat oleellisesti harvinaisempia ongelmia, mutta vaativat erityisosaamista. Keuhkoakutologian merkitys on korostunut voimakkaasti viimeisten vuosien aikana. Myös keuhkoallergologia on korostunut, allergiat ovat lisääntyneet ja keuhkoallergologia on liitetty myös virallisesi keuhkosairauksien erikoislääkärikoulutukseen

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkäriin

- on hallittava alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyttävä seuraamaan sen kehitystä
- on osattava alan keskeiset diagnostiset toimenpiteet, niiden suorittaminen ja tulkinta; toimenpiteet luettelallaan tarkemmin erikoistuvan lääkärin lokikirjassa
- on tiedettävä alan sairauksien ehkäisyn mahdollisuudet ja hoito sekä kyettävä eri hoitomenetelmien kriittiseen arvioon ja vertailuun
- on pystyttävä toimimaan alan terveyden- ja sairaanhoidon hallinnollisena kouluttajana ja alan asiantuntijatehtävissä

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kättilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (2 v 3 kk)

Ks. [sisätautien runkokoulutus](#)

Vähintään 1 v 9 kk palvelua sisätautien erikoisalalla ja 6 kk palvelua millä tahansa lääketieteen erikoisalalla tai toimimista keuhkosairauksien ja allergologian alan tutkijan virassa.

Eriytyvä koulutus (3 v)

2 v – 2 v 3 kk palvelua keuhkosairauksien alalla, 3–6 kk palvelua valvotun hoidon tai tehohoidon yksikössä ja 6–9 kk palvelua yliopistollisen sairaalan allergiapoliklinikalla tai yksikössä, missä tehdään allergiatestauksia ja hoidetaan allergiapotilaita. Eriytyvästä koulutuksesta vähintään 2 vuotta on suoritettava yliopistollisessa sairaalassa. Muusta kuin yliopistollisen sairaalajakson palveluajasta voidaan 3 kk suorittaa anestesioologian ja tehohoidon, ihotautilien ja allergologian, infektiosairauksien, kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen, kliinisen neurofysiologian, korva-, nenä- ja kurkkutautien, radiologian, syöpätautien tai työterveyshuollon erikoisalalla.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (eriytyvä koulutus 70 tuntia + runkokoulutus 30 tuntia)

Erikoisalan opinnot tulee valita siten, että ne muodostavat erikoistuvan kannalta mielekkään kokonaisuuden. Kursseja pyritään järjestämään mm. seuraavista aihepiireistä:

- keuhkosairauksien epidemiologia, kansanterveydellinen merkitys ja kuntoutus
- kliininen hengitysfysiologia
- kliininen immunologia ja allergologia
- kliininen farmakologia keuhkosairauksissa
- keuhkoinfektiot ja tuberkuloosi
- keuhko-onkologia
- keuhkoparenkymisairaudet
- systeemisairauksien ja lääkkeiden aiheuttamat keuhkomuutokset, muut keuhkoreaktiot
- hengityshäiriöt
- keuhkosairauksien akutologia
- keuhkoputkien ja rintakehän endoskopia
- radiologinen kuvantaminen
- apuvälineet

Erikoistuva voi myös käyttää hyväkseen keuhkosairauksien erikoisalayhdistysten ja vastaavien järjestämiä koulutustilaisuuksia, joiden sisältö ja laajuus vastaavat teoreettisen opetuksen tavoitteita.

Lähijohtajakoulutus (30 opintopistettä)

Koulutuksen rungon muodostaa johtamisportfolio, johon kirjataan henkilökohtaiset tavoitteet, omat havainnot työpaikalta ja siihen liittyvä pohdinta, merkinnät tapaamisista ohjaajien kanssa, kerätty palaute sekä koulutusohjelman mukaiset tehtävät ja opintosuoritteet. Koulutukseen lasketaan hyväksi perusterveydenhuollon lisäkoulutukseen kuuluva hallinnollinen koulutus. Koulutukseen kuuluvat myös kirjallisen esityksen opetus, harjoitus ja hyväksytyt suoritukset.

Sen lisäksi koulutukseen kuuluu kolme kaikille erikoisalaille yhteistä kaksipäiväistä lähiopetusjaksoa sekä vähintään kaksi erikoisaloista lähiopetuspäivää (tai 4 iltapäivää) (yht. 10 op), itsenäisten kehittämistehtävien laadinta ja kirjallisuusosio. Koulutuksen voi suorittaa 2-6 vuoden aikana.

10 lähiopetuspäivää = 10 op	Kehittämistehtävät 10 op	Kirjallisuustehtävät 5 op	Portfolio 5 op
--	---	---	------------------------------

Lisätietoja: www.med.helsinki.fi/erikoislaakari/johtamiskoulutus ja <http://blogs.helsinki.fi/lahijohajakoulutus>.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Saatuun opinto-oikeuden erikoistuva sopii vastuuhenkilön kanssa alustavan koulutussuunnitelman. Oppimisen ja koulutuksen toimivuutta arvioidaan ja kehitetään yhteisesti vastuuhenkilön, kouluttajien ja erikoistuvan lääkärin kanssa pidettävissä keskusteluissa. Erikoistuva tekee, yhteistyössä vastuuhenkilön kanssa, itselleen koulutussuunnitelman ja sen toteutumista seurataan. Erikoistuva antaa myös palautetta vastuuhenkilölle koulutusympäristön soveltuvuudesta ja kehittämistarpeista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Albert R.K., Spiro S.G. & Jett J.R.: Comprehensive respiratory medicine (Mosby)

tai

Seaton A., Seaton D. & Leitch A.G.: Crofton & Douglas's respiratory diseases (Blackwell)

tai

Gibson P.G., Geddes D.M. & Costabel U.: Respiratory medicine

2. Hendrik D.J., Burge P.S., Beckett W.S. & Churg A.: Occupational disorders of the lung

(Saunders)

3. Sovijärvi A., Ahonen A., Hartiala J., Länsimies E., Savolainen S., Turjanmaa V. & Vanninen E. (toim.): Kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede (Duodecim) keuhkofysiologian osalta
4. Kinnula V., Brander, P.E. & Tukiainen P. (toim.): Keuhkosairaudet (Duodecim)
5. Haahtela T., Hannuksela M. & Terho E. (toim.): Allergologia (Duodecim) / Haahtela T., Hannuksela M., Mäkelä M. & Terho E.O. (toim.): Allergia (Duodecim, kirjan ilmestyttyä)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine
2. European Respiratory Journal
3. Thorax
5. Respiratory Medicine
6. Allergy
8. Alaa koskevat artikkelit kotimaisista lääketieteellisistä lehdistä (Lääkärilehti tai Finska Läkaresällskapet Handlingar ja Duodecim) sekä kansainvälisistä yleislääketieteellisistä julkaisuista (Lancet, British Medical Journal, New England Journal of Medicine ja JAMA)

Alaan liittyvä lainsäädäntö

2007-09

KEUHKOSAIRAUDET JA ALLERGOLOGIA

Vastuuhenkilö: Prof. Vuokko Kinnula
KLL/Keuhkosairauksien klinikka,
Haartmaninkatu 4, PL 22, 00014 Helsingin yliopisto
Puh. (09) 471 72255,
vuokko.kinnula@helsinki.fi

Tavoitteet

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoisala käsittää suuren joukon tavallisia keuhkosairauksia, esimerkkinä astma, keuhkohtaumatauti, keuhkoinfektiot, mukaan lukien tuberkuloosi, keuhkojen malignoomat, työperäiset keuhkosairaudet sekä hengityshäiriöt. Keuhkokudoksen sairaudet ja mm. kystinen fibroosi, keuhkosiirtoarviot sekä siirtopotilaiden hoito edustavat oleellisesti harvinaisempia ongelmia, mutta vaativat erityisosaamista. Keuhkoakutologian merkitys on korostunut voimakkaasti viimeisten vuosien aikana. Myös keuhkoallergologia on korostunut, allergiat ovat lisääntyneet ja keuhkoallergologia on liitetty myös virallisesi keuhkosairauksien erikoislääkäriskoulutukseen

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärin

- on hallittava alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyttävä seuraamaan sen kehitystä
- on osattava alan keskeiset diagnostiset toimenpiteet, niiden suorittaminen ja tulkinta; toimenpiteet luetaan tarkemmin erikoistuvan lääkärin lokikirjassa
- on tiedettävä alan sairauksien ehkäisyn mahdollisuudet ja hoito sekä kyettävä eri hoitomenetelmien kriittiseen arvioon ja vertailuun
- on pystyttävä toimimaan alan terveyden- ja sairaanhoidon hallinnollisena kouluttajana ja alan asiantuntijatehtävissä

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (2 v 3 kk)

Ks. [sisätautien runkokoulutus](#)

Vähintään 1 v 9 kk palvelua sisätautien erikoisalalla ja 6 kk palvelua millä tahansa lääketieteen erikoisalalla tai toimimista keuhkosairauksien ja allergologian alan tutkijan virassa.

Eriytyvä koulutus (3 v)

2 v – 2 v 3 kk palvelua keuhkosairauksien alalla, 3–6 kk palvelua valvotun hoidon tai tehohoidon yksikössä ja 6–9 kk palvelua yliopistollisen sairaalan allergiapoliklinikalla tai yksikössä, missä tehdään allergiatestauksia ja hoidetaan allergiapotilaita.

Eriytyvästä koulutuksesta vähintään 2 vuotta on suoritettava yliopistollisessa sairaalassa.

Muusta kuin yliopistollisen sairaalajakson palveluajasta voidaan 3 kk suorittaa anestesiologian ja tehohoidon, ihotautilien ja allergologian, infektiosairauksien, kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen, kliinisen neurofysiologian, korva-, nenä- ja kurkkutautien, radiologian, syöpätautien tai työterveyshuollon erikoisalalla.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (eriytyvä koulutus 70 tuntia + runkokoulutus 30 tuntia + hallinnollinen koulutus 20 tuntia)

Erikoisalan opinnot tulee valita siten, että ne muodostavat erikoistuvan kannalta mielekkään kokonaisuuden. Kurseja pyritään järjestämään mm. seuraavista aihepiireistä:

- keuhkosairauksien epidemiologia, kansanterveydellinen merkitys ja kuntoutus
- kliininen hengitysfysiologia
- kliininen immunologia ja allergologia
- kliininen farmakologia keuhkosairauksissa
- keuhkoinfektiot ja tuberkuloosi
- keuhko-onkologia
- keuhkoparenkyymisairaudet
- systeemisairauksien ja lääkkeiden aiheuttamat keuhkomuutokset, muut keuhkoreaktiot
- hengityshäiriöt
- keuhkosairauksien akutologia
- keuhkoputkien ja rintakehän endoskopia
- radiologinen kuvantaminen
- apuvälineet

Erikoistuva voi myös käyttää hyväkseen keuhkosairauksien erikoisalayhdistysten ja vastaavien järjestämiä koulutustilaisuuksia, joiden sisältö ja laajuus vastaavat teoreettisen opetuksen tavoitteita. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia kaikille erikoisaloille kuuluvaa johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Saatuaan opinto-oikeuden erikoistuva sopii vastuuhenkilön kanssa alustavan koulutussuunnitelman. Oppimisen ja koulutuksen toimivuutta arvioidaan ja kehitetään yhteisesti vastuuhenkilön, kouluttajien ja erikoistuvan lääkärin kanssa pidettävissä keskusteluissa. Erikoistuva tekee, yhteistyössä vastuuhenkilön kanssa, itselleen koulutussuunnitelman ja sen toteutumista seurataan. Erikoistuva antaa myös palautetta vastuuhenkilölle koulutusympäristön soveltuvuudesta ja kehittämistarpeista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Albert R.K., Spiro S.G. & Jett J.R.: Comprehensive respiratory medicine (Mosby)

tai

Seaton A., Seaton D. & Leitch A.G.: Crofton & Douglas's respiratory diseases (Blackwell)

tai

Gibson P.G., Geddes D.M. & Costabel U.: Respiratory medicine

2. Hendrik D.J., Burge P.S., Beckett W.S. & Churg A.: Occupational disorders of the lung (Saunders)

3. Sovijärvi A., Ahonen A., Hartiala J., Länsimies E., Savolainen S., Turjanmaa V. & Vanninen E. (toim.): Kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede (Duodecim) keuhkofysiologian osalta

4. Kinnula V., Brander, P.E. & Tukiainen P. (toim.): Keuhkosairaudet (Duodecim)

5. Haahtela T., Hannuksela M. & Terho E. (toim.): Allergologia (Duodecim) / Haahtela T., Hannuksela M., Mäkelä M. & Terho E.O. (toim.): Allergia (Duodecim, kirjan ilmestyttyä)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine
2. European Respiratory Journal
3. Thorax
4. Chest
5. Respiratory Medicine
6. Allergy
7. Clinical and Experimental Allergy
8. Journal of Allergy and Clinical Immunology
8. Alaa koskevat artikkelit kotimaisista lääketieteellisistä lehdistä (Lääkärilehti tai Finska Läkaresällskapet Handlingar ja Duodecim) sekä kansainvälisistä yleislääketieteellisistä julkaisuista (Lancet, British Medical Journal, New England Journal of Medicine ja JAMA)

Alaan liittyvä lainsäädäntö sekä terveysviranomaisten antama ohjeisto ja WHO:n asiantuntijareportit

2005-07

KEUHKOSAIRAUDET JA ALLERGOLOGIA

Vastuuhenkilö: Prof. Vuokko Kinnula
KLL/Keuhkosairauksien klinikka,
Haartmaninkatu 4, PL 22, 00014 Helsingin yliopisto
Puh. (09) 471 72255,
vuokko.kinnula@helsinki.fi

Tavoitteet

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoisala käsittää suuren joukon tavallisia keuhkosairauksia, esimerkkeinä astma, keuhkohtaumatauti, keuhkoinfektiot, mukaan lukien tuberkuloosi, keuhkojen malignoomat, työperäiset keuhkosairaudet sekä hengityshäiriöt. Keuhkokudoksen sairaudet ja mm. kystinen fibroosi, keuhkosiirtoarviot sekä siirtopotilaiden hoito edustavat oleellisesti harvinaisempia ongelmia, mutta vaativat erityisosaamista. Keuhkoakutologian merkitys on korostunut voimakkaasti viimeisten vuosien aikana. Myös keuhkoallergologia on korostunut, allergiat ovat lisääntyneet ja keuhkoallergologia on liitetty myös virallisesi keuhkosairauksien erikoislääkärikoulutukseen

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärin

- on hallittava alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyttävä seuraamaan sen kehitystä
- on osattava alan keskeiset diagnostiset toimenpiteet, niiden suorittaminen ja tulkinta; toimenpiteet luetellaan tarkemmin erikoistuvan lääkärin lokikirjassa
- on tiedettävä alan sairauksien ehkäisyn mahdollisuudet ja hoito sekä kyettävä eri hoitomenetelmien kriittiseen arvioon ja vertailuun
- on pystyttävä toimimaan alan terveyden- ja sairaanhoidon hallinnollisena kouluttajana ja alan asiantuntijatehtävissä

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (2 v 3 kk)

Ks. [sisätautien runkokoulutus](#)

Vähintään 1 v 9 kk palvelua sisätautien erikoisalalla ja 6 kk palvelua millä tahansa lääketieteen erikoisalalla tai toimimista keuhkosairauksien ja allergologian alan tutkijan virassa.

Eriytyvä koulutus (3 v)

2 v - 2 v 3 kk palvelua keuhkosairauksien alalla, 3-6 kk palvelua valvotun hoidon tai tehohoidon yksikössä ja 6-9 kk palvelua yliopistollisen sairaalan allergiapoliklinikalla tai allergiatutkimusyksikössä, missä tehdään allergiatestauksia ja hoidetaan allergiapotilaita. Eriytyvästä koulutuksesta vähintään 2 vuotta on suoritettava yliopistollisessa sairaalassa. Muusta kuin yliopistollisen sairaalajakson palveluajasta voidaan 3 kk suorittaa anestesiologian ja tehohoidon, ihotautien ja allergologian, infektiosairauksien, kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen, kliinisen neurofysiologian, korva-, nenä- ja kurkkutautien, radiologian, syöpätautien tai työterveyshuollon erikoisalalla.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (eriytyvä koulutus 70 tuntia + runkokoulutus 30 tuntia + hallinnollinen koulutus 20 tuntia)

70 tuntia varsinaista erikoisan koulutusta, josta 30 tuntia allergologian alalta. Erikoisan opinnot tulee valita siten, että ne muodostavat erikoistuvan kannalta mielekkään kokonaisuuden. Kursseja pyritään järjestämään mm. seuraavista aihepiireistä:

- keuhkosairauksien epidemiologia, kansanterveydellinen merkitys ja kuntoutus
- kliininen hengitysfysiologia
- kliininen immunologia ja allergologia
- kliininen farmakologia keuhkosairauksissa
- keuhkoinfektiot ja tuberkuloosi
- keuhko-onkologia
- keuhkoparenkymisairaudet

systemisairauksien ja lääkkeiden aiheuttamat keuhkomuutokset, muut keuhkoreaktiot

- hengityshäiriöt

- keuhkosairauksien akutologia

keuhkoputkien ja rintakehän endoskopiat

- radiologinen kuvantaminen

- apuvälineet

Erikoistuva voi myös käyttää hyväkseen keuhkosairauksien erikoisalayhdistysten ja vastaavien järjestämiä koulutustilaisuuksia, joiden sisältö ja laajuus vastaavat teoreettisen opetuksen tavoitteita.

Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia kaikille erikoisaloille kuuluvaa johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Saatuaan opinto-oikeuden erikoistuva sopii vastuuhenkilön kanssa alustavan koulutussuunnitelman.

Oppimisen ja koulutuksen toimivuutta arvioidaan ja kehitetään yhteisesti vastuuhenkilön, kouluttajien ja erikoistuvan lääkärin kanssa pidettävissä keskusteluissa. Erikoistuva tekee, yhteistyössä vastuuhenkilön kanssa, itselleen koulutussuunnitelman ja sen toteutumista seurataan. Erikoistuva antaa myös palautetta vastuuhenkilölle koulutusympäristön soveltuvuudesta ja kehittämistarpeista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Albert R.K., Spiro S.G. & Jett J.R.: Comprehensive respiratory medicine (Mosby)

tai

- Seaton A., Seaton D. & Leitch A.G.: Crofton & Douglas's respiratory diseases (Blackwell)

tai

- Gibson P.G., Geddes D.M. & Costabel U.: Respiratory medicine

2. Hendrik D.J., Burge P.S., Beckett W.S. & Churg A.: Occupational disorders of the lung (Saunders)

3. Sovijärvi A., Ahonen A., Hartiala J., Länsimies E., Savolainen S., Turjanmaa V. & Vanninen E. (toim.): Kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede (Duodecim) keuhkofysiologian osalta

4. Kinnula V. & Tukiainen P. (toim.): Keuhkosairaudet (Duodecim)

5. Haahtela T., Hannuksela M. & Terho E. (toim.): Allergologia (Duodecim)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine

2. European Respiratory Journal
3. Thorax
4. Chest
5. Respiratory Medicine
6. Allergy
7. Clinical and Experimental Allergy
8. Journal of Allergy and Clinical Immunology
8. Alaa koskevat artikkelit kotimaisista lääketieteellisistä lehdistä (Lääkärilehti tai Finska Läkaresällskapetets Handlingar ja Duodecim) sekä kansainvälisistä yleislääketieteellisistä julkaisuista (Lancet, British Medical Journal, New England Journal of Medicine ja JAMA)

Alaan liittyvä lainsäädäntö sekä terveysviranomaisten antama ohjeisto ja WHO:n asiantuntijaraportit

2003-05

KEUHKOSAIRAUDET JA ALLERGOLOGIA

Vastuhenkilö: Prof. Vuokko Kinnula

KLL/Keuhkosairauksien yksikkö, Haartmaninkatu 4, PL 340, 00029 HUS,

Puh. 47172255, vuokko.kinnula@helsinki.fi

Tavoitteet

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoisalan keskeiset alueet ovat keuhkosairauksien lisäksi tuberkuloosi, allergiset ja työperäiset hengityselinsairaudet, unenaikaiset hengityshäiriöt ja hengityksen toiminnan vajavuuden aiheuttamat tehostettua hoitoa vaativat tilat sekä keuhkoputkien ja rintakehän endoskopiati.

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärin

- on hallittava alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyttävä seuraamaan sen kehitystä
- on osattava alan keskeiset diagnostiset toimenpiteet, niiden suorittaminen ja tulkinta; toimenpiteet luetellaan tarkemmin erikoistuvan lääkärin lokikirjassa
- on tiedettävä alan sairauksien ehkäisyn mahdollisuudet ja hoito sekä kyettävä eri hoitomenetelmien kriittiseen arvioon ja vertailuun
- on pystyttävä toimimaan alan terveyden- ja sairaanhoidon hallinnollisena kouluttajana ja alan asiantuntijatehtävissä

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi edelleen sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (2 v 3 kk)

Ks. sisätautien runkokoulutus s. 142.

2 vuotta palvelua sisätautien erikoisalalla ja 3 kuukautta palvelua millä tahansa lääketieteen erikoisalalla tai toimimista keuhkosairauksien ja allergologian alan

tutkijan virassa.

Eriytyvä koulutus (3 v)

2 vuotta -2 vuotta 3 kuukautta palvelua keuhkosairauksien alalla, 3 kuukautta palvelua valvotun hoidon tai tehohoidon yksikössä ja 6-9 kuukautta palvelua yliopistollisen sairaalan allergiapoliklinikalla tai allergiatutkimusyksikössä, missä tehdään allergiatestauksia ja hoidetaan allergiapotilaita.

Eriytyvästä koulutuksesta vähintään 2 vuotta on suoritettava yliopistollisessa sairaalassa.

Muusta kuin yliopistollisen sairaalajakson palveluajasta voidaan 3 kuukautta suorittaa anestesiologian ja tehohoidon, ihotautien ja allergologian, infektiosairauksien, kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen, kliinisen neurofysiologian, korva-, nenä- ja kurkkutautien, radiologian, syöpätautien tai työterveyshuollon erikoisalalla.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutussairaalat ja kouluttajat:

<http://www.ltdk.helsinki.fi/opiskelu/erikoislaakari/>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (70 tuntia + runkokoulutus 30 tuntia + hallinnollinen koulutus 20 tuntia)

70 tuntia varsinaista erikoisalan koulutusta, josta 30 tuntia allergologian alalta.

Erikoisalan opinnot tulee valita siten, että ne muodostavat erikoistuvan kannalta mielekkään kokonaisuuden. Kursseja pyritään järjestämään mm. seuraavista aihepiireistä:

- keuhkosairauksien epidemiologia
- kansanterveydellinen merkitys ja kuntoutus
- keuhkoalan kliininen fysiologia
- keuhkosairauksiin liittyvät hätätilanteet
- kliininen immunologia ja allergologiakliininen farmakologia keuhkosairauksissa
- systeemisairauksien ja lääkkeiden aiheuttamat keuhkomuutokset
- keuhkoputkien ja rintakehän endoskopioidit
- tuberkuloosi ja muut infektioaudit
- radiologinen kuvantaminenunenaikaiset hengityshäiriöt

Erikoistuva voi myöskin käyttää hyväkseen keuhkosairauksien erikoisalayhdistysten ja vastaavien järjestämiä koulutustilaisuuksia, joiden sisältö ja laajuus vastaavat teoreettisen opetuksen tavoitteita.

Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia kaikille erikoisaloille kuuluvaa johtamis- ja hallinnon koulutusta.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Saatuaan opinto-oikeuden erikoistuva sopii vastuuhenkilön kanssa alustavan koulutussuunnitelman. Oppimisen ja koulutuksen toimivuutta arvioidaan ja kehitetään yhteisesti vastuuhenkilön, kouluttajien ja erikoistuvan lääkärin kanssa pidettävissä keskusteluissa. Erikoistuva tekee, yhteistyössä vastuuhenkilön kanssa, itselleen koulutussuunnitelman ja sen toteutumista seurataan. Erikoistuva antaa myös palautetta vastuuhenkilölle koulutusympäristön soveltuvuudesta ja

kehittämistarpeista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Albert R.K., Spiro S.G. & Jett J.R.: Comprehensive respiratory medicine (Mosby)
tai
Murray J.F. & Nadel J.A.: Textbook of respiratory medicine (Saunders)
tai
Seaton A., Seaton D. & Leitch A.G.: Crofton & Douglas's respiratory diseases (Blackwell)
2. Parkes W.R.: Occupational lung disorders (Butterworths)
3. Sovijärvi A., Uusitalo A., Länsimies E. & Vuori I. (toim.): Kliininen fysiologia (Duodecim), keuhkofysiologian osalta
4. Kinnula V., Tukiainen P. & Laitinen L.A. (toim.): Keuhkosairaudet (Duodecim)
5. Haahtela T., Hannuksela M. & Terho E. (toim.): Allergologia (Duodecim)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine
2. European Respiratory Journal
3. Thorax
4. Respiratory Medicine
5. Allergy
6. Clinical and Experimental Allergy
7. Journal of Allergy and Clinical Immunology
8. Alaa koskevat artikkelit kotimaisista lääketieteellisistä lehdistä (Lääkärilehti tai Finska Läkaresällskapet Handlingar ja Duodecim) sekä keuhkoalan lehdestä Chest ja kansainvälisistä ja yleislääketieteellisistä julkaisuista (Lancet, British Medical Journal, New England Journal of Medicine ja JAMA)

Alaan liittyvä lainsäädäntö sekä terveysviranomaisten antama ohjeisto ja WHO:n asiantuntijaraportit

2001-03

KEUHKOSAIRAUDET JA ALLERGOLOGIA 2001-2003

Vastuuhenkilö: Prof. Brita Stenius-Aarniala

KLL/Keuhkosairauksien yksikkö, Haartmaninkatu 4, PL 340, 00029 HUS

Puh. 471 73547, bstenius@helsinki.fi

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Keuhkosairauksien ja allergologian koulutusohjelman pituus on 6 vuotta. Siihen sisältyy 6 kuukautta terveyskeskuspalvelua ja 2 vuotta 6 kuukautta runkokoulutusta (katso sisätautien alojen runkokoulutus s. 135). Eriytyvän koulutuksen pituus on 3 vuotta. Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut

toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

Tavoitteet

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoisalan keskeiset alueet ovat keuhkosairauksien lisäksi tuberkuloosi, allergiset ja työperäiset hengityselinsairaudet, unenaikaiset hengityshäiriöt ja hengityksen toiminnan vajavuuden aiheuttamat tehostettua hoitoa vaativat tilat sekä keuhkoputkien ja rintakehän endoskopioidit.

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärin on hallittava alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyttävä seuraamaan sen kehitystä on osattava alan keskeiset diagnostiset toimenpiteet, niiden suorittaminen ja tulkinta; toimenpiteet luetellaan tarkemmin erikoistuvan lääkärin lokikirjassa on tiedettävä alan sairauksien ehkäisy- ja hoito sekä kyettävä eri hoitomenetelmien kriittiseen arvioon ja vertailuun on pystyttävä toimimaan alan terveyden- ja sairaanhoidon hallinnollisena kouluttajana ja alan asiantuntijatehtävissä

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Terveyskeskuspalvelu (6 kk)

Runkokoulutus (2 v 6 kk)

ks. [sisätauti-alojen runkokoulutus](#)

2 vuotta palvelua sisätauti-erikoisalalla ja 6 kuukautta palvelua millä tahansa lääketieteen erikoisalalla tai toimimista keuhkosairauksien ja allergologian alan tutkijan virassa; lyhin hyväksyttävä palvelu 6 kuukauden vapaavalintaisessa koulutuksessa on 3 kuukautta alaa kohti.

Eriytyvä koulutus (3 v)

2 vuotta – 2 vuotta 3 kuukautta palvelua keuhkosairauksien alalla, 3 kuukautta palvelua valvotun hoidon tai tehohoidon yksikössä ja 6–9 kuukautta palvelua yliopistollisen sairaalan allergiapoliklinikalla tai allergiatutkimusyksikössä, missä tehdään allergiatesteja ja hoidetaan allergiapotilaita.

Eriytyvästä koulutuksesta vähintään 2 vuotta on suoritettava yliopistollisessa sairaalassa.

Muusta kuin yliopistollisen sairaalajakson palveluajasta voidaan 3 kuukautta suorittaa anestesiologian ja tehohoidon, ihotauti- ja allergologian, infektiosairauksien, klinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen, klinisen neurofysiologian, korva-, nenä- ja kurkkutautien, radiologian, syöpätauti- tai työterveyshuollon erikoisalalla.

HYKS:n kouluttajat:

Prof. Brita Stenius-Aarniala (Meilahden sairaala), kliininen opettaja, dos. Paula Maasilta (Meilahden sairaala), dos. Henrik Riska (Jorvin sairaala), dos. Matti Heino (Peijaksen sairaala)

Koulutussairaalat: ks. <http://www.ltdk.helsinki.fi/opiskelu/erikoislaakari/>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (80 tuntia + runkokoulutus 40 tuntia)

20 tuntia hallinnon koulutusta, josta 10 tuntia suositellaan tehtäväksi runkokoulutuksen aikana ja 10 tuntia eriytyvän koulutuksen aikana

60 tuntia varsinaista erikoisalan koulutusta, josta 30 tuntia allergologian alalta

Erikoisalan opinnot tulee valita siten, että ne muodostavat erikoistuvan kannalta mielekkään kokonaisuuden. Kursseja pyritään järjestämään mm. seuraavista aihepiireistä:

keuhkosairauksien epidemiologia

kansanterveydellinen merkitys ja kuntoutuskeuhkoalan kliininen fysiologia

keuhkosairauksiin liittyvät hätätilanteet

kliininen immunologia ja allergologiakliininen farmakologia keuhkosairauksissa systeemisairauksien ja lääkkeiden aiheuttamat keuhkomuutokset

keuhkoputkien ja rintakehän endoskopiat

tuberkuloosi ja muut infektioaudit

radiologinen kuvantaminen

unenaikaiset hengityshäiriöt

Erikoistuva voi myöskin käyttää hyväkseen keuhkosairauksien erikoisalayhdistysten ja vastaavien järjestämiä koulutustilaisuuksia, joiden sisältö ja laajuus vastaavat teoreettisen opetuksen tavoitteita.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Saatuana opinto-oikeuden erikoistuva sopii vastuuhenkilön kanssa alustavan koulutussuunnitelman. Oppimisen ja koulutuksen toimivuutta arvioidaan ja kehitetään yhteisesti vastuuhenkilön, kouluttajien ja erikoistuvan lääkärin kanssa pidettävissä keskusteluissa. Erikoistuva tekee, yhteistyössä vastuuhenkilön kanssa, itselleen koulutussuunnitelman ja sen toteutumista seurataan. Erikoistuva antaa myös palautetta vastuuhenkilölle koulutusympäristön soveltuvuudesta ja kehittämistarpeista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Albert R.K., Spiro S.G. & Jett J.R.: Comprehensive respiratory medicine (Mosby)
tai

Murray J.F. & Nadel J.A.: Textbook of respiratory medicine (Saunders)
tai

Seaton A., Seaton D. & Leitch A.G.: Crofton & Douglas*s respiratory diseases (Blackwell)

2. Parkes W.R.: Occupational lung disorders (Butterworths)

3. Sovijärvi A., Uusitalo A., Länsimies E. & Vuori I. (toim.): Kliininen fysiologia (Duodecim), keuhkofysiologian osalta
4. Kinnula V., Tukiainen P. & Laitinen L.A. (toim.): Keuhkosairaudet (Duodecim)
5. Haahtela T., Hannuksela M. & Terho E. (toim.): Allergologia (Duodecim)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine
2. European Respiratory Journal
3. Thorax
4. Allergy
5. Clinical and Experimental Allergy
6. Journal of Allergy and Clinical Immunology
7. Alaa koskevat artikkelit kotimaisista lääketieteellisistä aikakauslehdistä sekä artikkelit kansainvälisistä suurista yleislääketieteellisistä julkaisuista (Lancet, British Medical Journal, New England Journal of Medicine ja JAMA)

Alaan liittyvä lainsäädäntö sekä terveysviranomaisten antama ohjeisto ja WHO:n asiantuntijaraportit